

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 06.03.2013
Sayı: 849

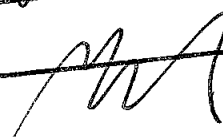
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

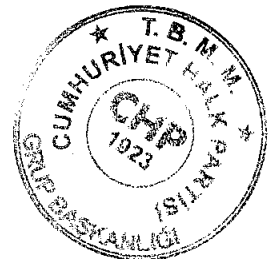
5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifim ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Dr. M.Sezgin TANRIKULU

İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon				
Esas Komisyon	Adalet			
Tarih:	13 Mart 2013		E. No: 2/1328	
Ysm.Uzm.	Bşk.Yrd.	Başkan	Gn.Sek.Yrd.	Gn.Sek.
AA	16	CHP	AB	NM
TBMM BAŞKANI				

T B M M SARAYI VE KUTUPHANE BASKILIĞI
07 Mart 2013
Konu:

T B M M KUTUPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
06 Mart 2013
No: 188944

GENEL GEREKÇE:

Kıt'a Avrupası sisteminde bir delil aracı olarak tanık beyanı, CMK md. 217 gereğince duruşmada yargıç huzurunda tartışılmalı ve yargıç da huzurunda tartışılmış olan bu delillere göre karar vermelidir. Duruşmada delillerin tartışılmasında esas olarak çelişme ilkesi (çelişme yöntemi) kullanılır. İleri sürülen bir delil konusunda tarafların (iddia ve savunma) görüşlerini belirtmeleri ve karşılıklı olarak tartışmaları gerekir. Yargıç da taraflarca ortaya konulan görüşlerden ve yapılan tartışmalardan yola çıkarak ileri sürülen delilin (ör; tanık beyanının) olayı tamamlayıp tamamlamadığına karar verir. Yargıcın delilleri değerlendirme serbestisi vardır. Duruşmada her ileri sürülen delil, ceza muhakemesi anlamında "delil" olarak kabul edilmez. Nitekim CMK md. 206/2'ye göre de yargıç duruşmada ileri sürülen delilleri reddetme hakkına sahiptir.

Diğer yandan Anglo - Sakson hukukunda (İçtihat hukuku) uygulanan usul tanık beyanlarının üzerine kurulmuştur. İddia ve savunma makamları hakem konumunda olan yargıcın huzuruna tanıkları getirir ve sorgular (esas sorgu – çapraz sorgu – yeniden sorgu). Yargıç tanık beyanlarının güvenilirliğini ve inandırıcılığını dikkate alarak, daha açık ifadeyle tanığın açıklamalarında sarsılmadan (özellikle çapraz sorguda) kendinden emin bir şekilde yapmış olduğu tutarlı açıklamalardan hareket ederek iddianın şüpheden arî bir şekilde ispatlandığına veya ispatlanmadığına karar verir.

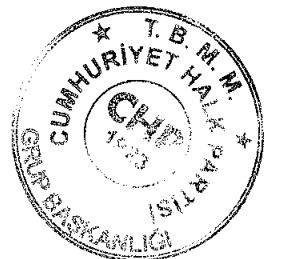
AIHS'nde ise doğrudan tanığın korunmasını düzenleyen bir hüküm bulunmamakla birlikte, Mahkeme Sözleşme'nin 6. Maddesinde düzenlenen adil yargılanma hakkı kapsamında konuyu değerlendirmektedir.

Sözleşme'nin 6. Maddesinin 3. Fıkrası iddianın tanıklarını sorguya çekme veya çektilme; savunmanın da tanıklarını iddia tanıkları ile aynı koşullar altında çağrılmasını ve dinlenmesini isteme hakkına ilişkindir. Bu nedenle, yargılama sırasında tanığın kimliğinin gizli tutulması, savunma makamı açısından tanığın güvenilirliğini ve inandırıcılığını belirleme konusunda sıkıntılar yaratabilir. Ancak Mahkeme, yargılamada dengeleyici güvenceler sağlayan bir usulün izlenmesi durumunda bu sıkıntının aşılabileceği görüşündedir. Lüdi-İsviçre kararında tanıkların savunma hakkı bağlamında sorgulanmasının adil yargılama hakkının bir yönünü

oluşturduğunu, çelişme ilkesinin uygulanabilmesi için bu beyanın sanık huzurunda aleni bir duruşmada sunulması gerektiği vurgulandıktan sonra, bu konuda istisna yaratılabileceği, ancak bu istisnaların savunma hakkını ihlal etmemesi gerektiği belirtilmiştir. Savunma makamına aleyhe beyanda bulunan tanığın açıklamalarına karşı itiraz olanağının tanınmış olması önemlidir. Sanık, tanığı sorgulama hakkına sahipse Sözleşme'nin ihlali gerçekleşmez. Ayrıca mahkeme, verilen mahkûmiyet hükmünün kimliği gizli tutulan tanığın beyanından başka delillerle de desteklenmesi gerektiğini belirtir. Tanık beyanı, mahkûmiyet kararı verilirken tanık beyanı tek başına ve belirleyici kriter olmamalıdır.

Yukarıda belirtilen tüm açıklamalar ışığında ve hukuk sistemimizdeki uygulamalar doğrultusunda özellikle gizli tanık ifadelerinin yargılama sonucunda verilen hükümlere esas teşkil etmesi veya yargılama konusu dava ile irtibatının bulunup bulunmadığı dahi anlaşılamayan gizli tanıkların beyanlarına karşı etkin bir iddia veya savunma hakkının kullanılamayışı nedeniyle ciddi sorunlar yaşanmaktadır. Hal böyleyken, öncelikle tanık ifadelerinin hükümlere esas teşkil etmesinin engellenmesi ve yargılama sırasında dinlenen tanıkların beyanlarına karşı etkin bir iddia ve savunma hakkının kullanılmasının tesisi gerekmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Bu madde ile ceza muhakemesinde tanığın kimliğinin gizlenmesinin önlenmesi ve bu yolla savunma hakkının etkin olarak kullanılmasının sağlanması amaçlanmaktadır. Özellikle tanığın yargılama konusu dava ile ilgisinin tüm ilgililerce bilinebilmesi ve bu yolla etkin bir iddia veya savunma hakkının kullanılmasını sağlayacaktır.

Buna ek olarak, duruşmada hazır bulunma hakkı olanların yokluğunda tanık dinlenmesi imkanı ortadan kaldırılarak, dinlenen tanık ifadeleri karşısında etkin iddia ve savunma hakkının kullanılması sağlanacaktır.

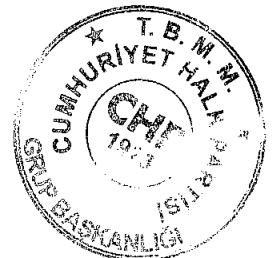
MADDE 2 – Madde 1'de yapılan değişiklikler nedeniyle atıf yapılan madde bentleri değiştirilmiştir.

MADDE 3 - Bu madde ile değişiklik teklifinin genel gerekçesine uygun olarak tanığın yargılama konusu dava ile irtibatının bulunup bulunmadığının ve etkin iddia ve savunma hakkının kullanılması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Bu madde ile yine etkin bir iddia ve savunma hakkının kullanılabilmesi amacıyla değişiklik yapılmış, Cumhuriyet Savcılıkları tarafından uygulanacak gizlilik uygulamaları madde metninden çıkarılmıştır.

MADDE 5- Diğer maddelerde yapılan değişiklikler nedeniyle atıf yapılan bentler değiştirilmiştir.

MADDE 6 - Bu madde yürürlük maddesidir.

5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi

MADDE 1 - 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Tanık Koruma Tedbirleri" Başlıklı 5 nci Maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinde yer alan "Kimlik ve" ibaresi ile (b) bendi madde metninden çıkarılmış; (c) bendi (b) bendi olarak; (ç) bendi (c) bendi olarak ve (d) bendi (ç) bendi olarak; (e) bendi (d) bendi olarak; (f) bendi (e) bendi olarak; (g) bendi (f) bendi olarak; (ğ) bendi (g) bendi olarak ve (h) bendi (ğ) bendi olarak değiştirilmiştir.

MADDE 2 - 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Tanık Koruma tedbiri kararlarını verecek makam ve merci" başlıklı 6 ncı maddesinin 1 inci fıkrasında yer alan (ç) ibaresi (c) olarak; 2 nci fıkrasının ilk cümlesinde yer alan (ç) ibaresi (c) olarak; 3 üncü fıkrasında yer alan (d) ibaresi (ç) ve (h) ibaresi (ğ) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 3 – 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Haklarında koruma tedbiri kararı alınan tanıkların dinlenmelerinde uygulanacak usuller" başlıklı 9 uncu maddesinin 2 nci fıkrası yürürlükten kaldırılmış; 4 üncü bendinde yer alan "ve ikinci" ibaresi; 5 inci bendin sonunda yer alan "veya tanığı dinlerken dolaylı dahi olsa tanığın kimliğini ortaya çıkaracak soruların sorulmasına izin vermez" ibaresi ile 8 inci bentte yer alan "ve (b)" ibaresi madde metninden çıkartılmıştır.

MADDE 4- 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Koruma kararının alınmasında Cumhuriyet Başsavcılıkları ile mahkemelerce uygulanacak usuller" başlıklı 10 uncu maddesinin 2 nci bendi yürürlükten kaldırılmış; 4 üncü bendinde yer alan (ç) ibaresi (c) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 5- 27/12/2007 tarihli ve 5726 Sayılı Tanık Koruma Kanunu'nun "Kurulun görev ve yetkileri" başlıklı 14 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (a) bendinde yer alan (c) ibaresi (b) olarak değiştirilmiştir.

MADDE 6- Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

